

Bedrijfsspecifieke fosfaatgebruiksnormen (BEP) zijn eerlijker

Nederland heeft met de EU afgesproken dat vanaf 2015 het gebruik van fosfaatmeststof overeenkomt met de hoeveelheid fosfaat in geoogst gewas. Kortom: evenwichtsbemesting; met als doel verdere verrijking van landbouwgronden met fosfaat te voorkomen. Maar wat betekent dit voor de Nederlandse melkveehouderij? Koeien & Kansen toont aan dat bedrijfsspecifieke fosfaatgebruiksnormen meer recht doen aan de werkelijke bedrijfsomstandigheden dan generieke normen.

De fosfaatmestgiften worden geleidelijk afgebouwd (tabel 1). Gronden met een hoge fosfaattoestand krijgen een lagere norm zodat het teveel aan fosfaat geleidelijk wordt onttrokken. Gronden met een lage fosfaattoestand krijgen juist een hogere norm om het productievermogen te herstellen. De normen zijn generiek en gelden dus voor alle bedrijven en alle bodems. En daar wringt de schoen, want er zijn immers altijd verschillen in gewasopbrengsten tussen bedrijven.

Ruimte voor bedrijfsspecifiek

De Ontwerp Meststoffenwet biedt de mogelijkheid om de fosfaantonreiking (normen) bedrijfsspecifiek vast te stellen. Koeien & Kansen heeft die uitdaging opgepakt. We hebben berekend wat de gevolgen voor mestafvoer zijn bij generieke normen en bij bedrijfsspecifieke normen. De bedrijfsspecifieke normen leiden we af uit gewasopbrengsten in het verleden.

Dit is niet eenvoudig. Gerealiseerde opbrengsten in het verleden zijn immers geen garantie voor de toekomst. Weersinvloeden hebben op de korte en de lange termijn grote invloed op de opbrengst. Bovendien verschillen ze per gewas. En hoe ga je dat voor elk bedrijf borgen?

Van BEX naar BEP met de kringloop

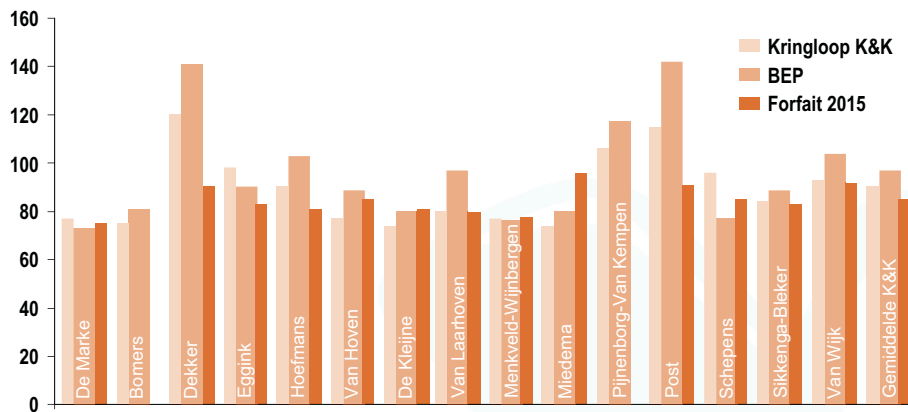
In de melkveehouderij hebben we al een door de overheid én door de sector geaccepteerd instrument om per bedrijf de mestproductie te berekenen: de bedrijfsspecifieke excretie (BEX). Dit is ons uitgangspunt om per bedrijf de gewasopbrengsten te berekenen. De bedrijfskringloop achter de BEX berekent namelijk zowel de mestproductie als de gewasopbrengsten. In figuur 1 staat een simpele fosfaatkringloop van een melkveebedrijf. Op het bovenste gedeelte van de kringloop (gewas, vee en mest) is de BEX op gebaseerd. Het opgenomen voer is gelijk aan de productie van melk, vee (vlees) en mest. De fosfaatgebruiksnormen zijn gebaseerd op het onderste deel van de kringloop (mest, bodem en gewas). Combinatie van die twee principes leidt dus 'automatisch' tot een bedrijfsspecifieke fosfaatgebruiksnorm (BEP). Het enige dat daar extra voor nodig is, is het onderscheid in eigen en

Tabel 1. Fosfaatgebruiksnormen voor grasland en bouwland (kg fosfaat per ha per jaar).

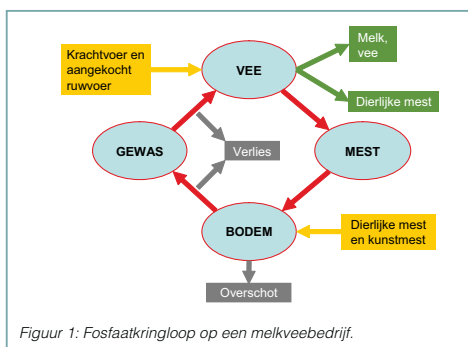
	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹⁾	2015 ¹⁾
Fosfaat-toestand							
Grasland							
hoog	100	90	90	85	85	85	80
neutraal	100	95	95	95	95	95	90
laag	100	100	100	100	100	100	100
Bouwland							
hoog	85	75	70	65	55	55	50
neutraal	85	80	75	70	65	65	60
laag	85	85	85	85	85	80	75

¹⁾ Indicatief.

kg fosfaat per ha

Figuur 2: Gewasopbrengsten per Koeien & Kansen-bedrijf in kg fosfaat per ha berekend volgens de kringloop, BEP en generieke fosfaatgebruiksnormen 2015.

Figuur 1: Fosfaatkringloop op een melkveebedrijf.

aangekocht ruwvoer en een correctiefactor voor de voeder- en conserveringsverliezen.

Hoopvolle resultaten

In Koeien & Kansen stellen we elk jaar mineralenkringlopen op met gewasopbrengsten. Daarnaast hebben we de gewasopbrengsten berekend met de BEP. De vergelijking van deze twee opbrengsten met de generieke norm ziet u in figuur 2. Gemiddeld zijn de opbrengsten met BEP hoger dan volgens de kringloop en de generieke norm voor 2015. Op enkele bedrijven zijn de verschillen groot, maar in de meeste gevallen zijn de verschillen acceptabel. Belangrijkste is dat de BEP recht doet aan de werkelijke bedrijfsomstandigheden.

Jouke Oenema, Wageningen UR, Plant Research International
Gerjan Hilhorst, Wageningen UR Livestock Research

Minder aarde nodig...

Met het huidige generieke beleid lopen onze bodemvruchtbaarheid en opbrengst langzaam terug. Op zich ook niet verwonderlijk. Iedereen snapt toch dat als ik 80 kg fosfaat bemest en er 120 afhaal, mijn bodemvoorraad met 40 kg daalt? Op lange termijn is dit niet duurzaam. Het is dan ook verstandig om fosfaatsnormen niet generiek te laten gelden, maar bedrijfsspecifiek. Voor ons betekent dat dat we dan 120 kg fosfaat op het land mogen aanwenden. Dat is beter voor de bodem, beter voor de productie en beter voor het milieu. Immers op deze manier hebben we minder "aarde" nodig voor een zelfde productie!

Frank Post (Nieuweroord, Drenthe)